

Benjamin Franklin (+1790) fou un dels Pares Fundadors dels Estats Units d'Amèrica del Nord. La seva efigie apareix en els bitllets de 100 dòlars, no gaire corrents, tot s'ha de dir, que tan sols veiem a les pel·lícules de gàngsters, quan corre el caler brut. És conegut perquè va intentar dominar les forces elèctriques dels llamps fent volar estels, la qual cosa el convertia en un adult bastant curiós, alhora que jugava amb el perill evident. Fou inventor de les ulleres bifocals, de l'estufa salamandra i del catèter urinari; vés per on! El personatge emperò, mantenia una relació conflictiva amb la feina i les ganes de treballar, perquè si per una banda es lamentava, amb falsa modèstia tot s'ha de dir, de ser la persona més gandula del món, per l'altra feia broma argumentant que els seus invents tan sols eren per estarse de treballar i evitar-li esforços en el futur. Com faria bona part dels inventors a partir d'aquell moment, com Watt, Keynes, Edison o Bell, creia que l'enginy podia estalviar a les generacions futures una vida de dur treball. Creia fermament que «si tota la gent treballés quatre hores cada dia, produiria prou per aconseguir totes les necessitats i comoditats de la seva vida.»

Però Franklin provenia d'una forta tradició puritana, filla del protestantisme nord-americà; una tendència espiritual a creure que hom no està mai redimit del tot. Si bé els protestants creuen en l'acte de redempció de Jesucrist per tota la humanitat que cregui en ell, en canvi no creuen que puguin estar segurs de la seva fe, per la qual entren en aquesta salvació. Aquest sil·logisme tan bàsic i fonamental comporta que les arrels protestants afectant a la mentalitat de treball suposi que hom no ha complert mai suficientment, que un no es pot donar per satisfet i que l'esforç per millorar, per créixer, fins i tot per enriquir-se ha de ser constant i sempre creixent, sense aturador. El mateix Martí Luter (+1546), pare de totes les reformes modernes de l'Església, essent un sant baró, en canvi no estava ni tan sols segur de la seva pròpia fe, que necessitava per salvar-se i accedir a la vida eterna (Rm 5). Els seus patiments espirituals interns eren d'una gran angoixa i complexitat, que va aconseguir traspasar a tota la Reforma naixent.

Per un purità, i els catalans n'estem un bon tros empeltats, no és concebible l'ociositat, el temps lliure, viure sense treballar. L'apòstol Pau així ho remarca als de Tessalònica: «qui no vulgui treballar, que no mengi» (2Te 3,10). Europa i el pensament occidental han restat profundament marcats per aquesta mentalitat que demana la redempció de la humanitat pecadora a través del treball. Entre poc i massa.

Pels catòlics, en canvi, el procediment acostuma a ser a la inversa: creiem d'entrada que ja estem salvats, que Déu ens estima, que la fe és per a tothom i que Jesucrist ha donat la seva vida per la salvació universal. Sovint s'ha accentuat el to de gratuïtat de la fe, de manera que no sembli que s'hagi d'acceptar, ni tan sols de demanar per rebre-la. Si la instància bàsica de la salvació és la fe (Rm 5), en canvi aquesta s'ha de desitjar i demanar activament a

Déu, mitjançant l'Església, que és qui la distribueix a través dels sacraments i de la litúrgia: el baptisme i l'eucaristia en són els signes més punyents a l'hora de mantenir viva la flama de l'acció divina en el cor humà. Es tracta, per tant, d'una trobada, d'un intercanvi i d'un compromís entre Déu i cada creient, que vulgui accedir a l'àmbit de sentit ofert per la instància divina. Com diu el rellotge de sol, «tu sense fe i jo sense sol no som res!»

Ens hauria de preocupar que el nostre país encapçali per dalt les xifres de suïcidi a tot Europa, mentre encapçala per baix les de la pràctica religiosa; el lligam sembla força evident. La instància de la llei de l'eutanàsia, aplegada a la munió d'avortaments que es produeixen a casa nostra, sembla que vingui a corroborar que a Catalunya s'empenyi més a morir que no pas a viure. Cada català que no veu la llum serà un estranger que haurà d'arribar al país venint de l'altra punta del món, amb tots els problemes socials que comporta, ja ara, a les nostres ciutats.

Sense anar més lluny, una bona part de la població de la ciutat de Vic es troba sota el llindar de la pobresa, tot i que la renda per càpita és de les més altes del país. El mateix es podria dir actualment d'Olot o de Figueres, pel que tinc entès. La creació de llocs de treball pobres ve a il·lustrar aquell principi que obliga a tenir pa per avui, hipotecant la gana per al demà.

El treball digne obre les portes de l'autonomia personal i familiar, ajuda a albirar el futur amb esperança i optimisme, empeny a perdre la por davant del futur sempre incert i fa obrir els ulls davant dels nous reptes tant personals com socials. El treball dignifica la persona, mentre la societat manté un repte global a l'hora de saber traçar una economia justa per a tothom, que animi els joves a formar llurs famílies, a construir un país realment pròsper, on la riquesa es creï i es distribueixi per a tothom, on els capitalistes no s'hagin d'enriquir a costa dels treballadors pobres, sinó que cuidant i conservant el món en què vivim, tothom pugui trobar les oportunitats que es mereix.

En definitiva, es tracta de treballar per a viure, guanyar-se el pa amb la suor del propi front (Gn 3,19), l'esforç i l'enginy de què tothom és capaç, en la recerca del bé comú, del desenvolupament sostenible, de la cura del planeta i en el foment de la fraternitat universal que tant demana el papa Francesc.

Treballem, treballem, que la civada ens guanyarem, cantava Serrat. Pau i treball per a tothom!

